Welke pedagogisch-didactische kenmerken van steunlessen in het vo dragen bij aan de leerprestaties van leerlingen?

Beantwoord door: Melissa in ’t Zandt (antwoordspecialist), Martine Gijsel en José Mulder (kennismakelaars Kennisrotonde)

15 februari 2022, update oktober 2024

KR.1380

Kort antwoord

Steunlessen zijn een vorm van re-teaching: het (achteraf) herhalen van essentiële elementen uit het klassikale aanbod aan de leerlingen die dit nodig hebben. Re-teaching wordt beschreven als een onderdeel van de reguliere onderwijspraktijk. Empirisch onderzoek naar re-teaching is schaars. Verondersteld wordt dat re-teaching effectief is als gebruik wordt gemaakt van andere instructiemethoden dan tijdens de initiële les, het onderdeel uitmaakt van het reguliere onderwijsaanbod (en dus niet ervaren wordt als extra werk of straf) en leerlingen de mogelijkheid krijgen om na de re-teaching (formatief) te laten zien dat ze dezelfde stof beheersen als hun klasgenoten.

Antwoord

Leerlingen die de lesstof na de klassikale instructie nog onvoldoende begrijpen en/of kunnen toepassen, hebben extra ondersteuning nodig. Dit kan in de vorm van steunlessen in kleine groepen op school plaatsvinden. Vraag is aan welke pedagogisch-didactische kenmerken die lessen moeten voldoen om de leerprestaties positief te beïnvloeden.

Re-teaching

Steunlessen kunnen gezien worden als een vorm van re-teaching: het (achteraf) herhalen van essentiële elementen uit het klassikale aanbod aan de leerlingen die dit nodig hebben. Het gaat om lessen voor leerlingen die de behandelde stof of vaardigheden niet voldoende beheersen na de initiële les(sen). Re-teaching wordt gezien als een tweede kans voor leerlingen én leraren. Leerlingen krijgen de lesstof opnieuw aangeboden en leraren hebben de kans om hun instructie te verfijnen en doelgerichter maken (Bellert, 2015).

Het vermogen om de instructie aan te passen en opnieuw te onderwijzen wordt als een belangrijk kenmerk van effectieve leraren gezien en re-teaching is dan ook veelal onderdeel van de reguliere onderwijspraktijk, vaak zonder de term re-teaching te gebruiken (Bellert, 2015).

Hoewel re-teaching wordt beschreven in de onderwijsliteratuur, is er nauwelijks empirisch onderzoek naar gedaan (Bellert, 2015). We kunnen zodoende alleen aangeven wat onderzoekers denken dat belangrijk is en niet wat daadwerkelijk effectief is gebleken. De review-studie van Bellert (2015) geeft een overzicht van de beschikbare literatuur. Hieruit komen de volgende drie aandachtspunten naar voren.

1. Crux is inzet andere instructiemethoden

Bij re-teaching worden dezelfde kennis en/of vaardigheden behandeld als in de initiële les, maar op een andere manier. Het gaat dus niet alleen om herhaling, maar ook om het anders aanbieden van de stof.

2. Onderdeel regulier onderwijs: geen straf!

Re-teaching wordt geacht effectief te zijn als het onderdeel is van het reguliere onderwijsproces. Het mag niet worden ingezet of gepercipieerd als extra werk of huiswerk. Sterker nog, re-teaching dient lonend te zijn voor leerlingen en niet als een straf ervaren te worden.

Belangrijk om hierbij in acht te nemen is dat re-teaching niet bedoeld is voor leerlingen die (veel) meer ondersteuning nodig hebben. Deze leerlingen zijn waarschijnlijk meer gebaat bij een individueel of (sterk) aangepast programma.

3. Selectie vóór de summatieve toets

Re-teaching lessen worden gegeven door een leraar, aan een kleine groep leerlingen. Leerlingen worden geselecteerd op basis van formatieve toetsing, de re-teaching vindt plaats vóór de summatieve toets. Leerlingen dienen de kans te krijgen een formatieve toetst opnieuw te doen na re-teaching, om te laten zien dat ze de lesstof begrijpen. Leerlingen wordt zo een succeservaring geboden én leraren kunnen de impact van hun re-teaching strategie op de leerprestaties beoordelen.

Geraadpleegde bronnen

Bellert, A. (2015). Effective re-teaching. *Australian Journal of Learning Difficulties, 20*(2),1-21.

Over deze vraag

Opgesteld door:	Melissa in ’t Zandt (antwoordspecialist), Martine Gijsel en José Mulder (kennismakelaars Kennisrotonde)
Vraagsteller:	Beleidsmedewerker vo-instelling
Geraadpleegde experts:	
Onderwijssector:	Voortgezet onderwijs

Trefwoorden: Re-teaching, steunlessen

Referentie: Kennisrotonde. (2022/2024). Welke pedagogisch-didactische kenmerken van steunlessen in het vo dragen bij aan de leerprestaties van leerlingen? (KR. 1380).

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een onderdeel van het NRO.